

Kupujte
VOJNE BONDE!
Najstarejši
slovenski dnevnik
v Ohio
Oglašite v tem listu
so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte
VOJNE BONDE!
The Oldest
Slovene Daily
in Ohio
Best Advertising
Medium

CLAYME XXV. — LETO XXV.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), OCTOBER 27, 1942.

ŠTEVILKA (NUMBER) 252

JAPONCI POGREZNILI PRI SOLOMONIH LADJO WASP

Oleg te ladje je bil pogreznjen v pomorski bitki tudi ameriški rušilec Porter.

BITKI SO BILE POŠKODOVANE TRI JAPONSKE KRIŽARKE IN DVE MATIČNI LADJI

WASHINGTON, 26. oktobra. — Mornariški departament je danes objavil, da je bila poškodovana letal Wasp, težko je poškodovana neka nadaljnja ameriška matična ladja ter ameriški rušilec Porter. Istočasno naznanja tudi novi veliki bitki pri Solomonskih otokih, ki so poškodovane tri japonske križarke in dve matični ladji.

Se je matična ladja pogreznila namreč šele pet ur po akciji, je bilo naznanilo, da Japoncem ni bila znana njena pogreznitev. Matično ladjo je potem pogreznili neki ameriški rušilec, ki je izstrelil vanjo trije torpedi.

90 odstotkov moštva rešenega. Rečeno je, da je bilo približno 90 odstotkov moštva z ladje Wasp rešenega; posadka te ladje je šla približno 1.800 mož. Ko se je ladja pogreznila, je bilo na nji še vedno nekaj letal.

Vesposlošno ofenziva na Guadalcanalu. V soboto so pričeli Japonci vesposlošno ofenzivo na Guadalcanalu, katerega so napadli z zračno, pomorsko in kopno silo. Ameriško vojaštvo je odbilo vse napade in je še vedno v svojih pozicijah.

Na ladji Wasp je bilo tudi devet Clevelandčanov, med katerimi je bil eden ranjen.

POGLED NA POLOŽAJ V SLOVENIJI

Na početku svoje okupacije Italijani ne preneha svoj pritisk na slovensko ozemlje in zatirali sicer večjo nasilnostjo vse, kar je v slovenskem. Na stotine vasi so uničili kmečkih hiš, je bil porušeni.

Prognani slovenski kraji

Nazivlje vsemu neusmiljenemu divjaštvu fašističnega tlačitelja, pa so junaški slovenski domoljubi dobro organizirali svoj odpor. Kljub temu, da je bilo število prebivalstva strahovito skrajšano v krutih pokoljih, surovostjo in nasilstvom, ki so po vsem svetu izvala pravilno jezo, se na tisoče junaških bojevnikov v gorskih stenah in pečnah upira Mussolinijevim armadam.

Italijani samo v mestih

Kljub laškim tankom in topništvu so uspeli potisniti čete italijanskega generala Robottija v večja mesta in v kraje vzdolž najvažnejših cest in železniških prog. Tam vrše italijanske čete svojo nejunaško vlogo.

Zalostno lice današnje Ljubljane

Neki angleški poročevalec je pretresljivo opisal sedanjo Ljubljano: "Nekoč lepa slovenska prestolnica, Ljubljana, je danes povsem drugačna. Prebivalstvo se v znak svoje žalosti oblači v črno in se potrto kreče po ulicah, ki nosijo italijanska imena. Vse mesto je prepleteno s plakati kakor z grdimi madeži, ki nosijo napise: — Groppo universitario Italiano — Giuventù Italiana — Doppolavoro in podobno. Vsi stari spomeniki slovenske kulture so izginili."

Za Rusko vojno pomoč

Seja odbora Slovenske sekcije za Rusko vojno pomoč se vrši v sredo, 28. oktobra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7:30 uri v starem poslopju. Ker se bo vršila prireditve v korist Ruske vojne pomoči na 22. novembra, se naproša prijatelje Rusije, ki so pripravljeni sodelovati pri tej prireditvi, da se udeležijo te seje.

Ojačeni Rusi se trdno drže v Stalingradu

Lepo vreme, ki je nastalo zadnje dni, se bo kmalu umaknilo snegu in strupenemu mrazu.

MOSKVA, torek, 27. oktobra.

Sovjetska armada, ojačena s svežimi rezervami, vzdržuje na svojih pozicijah v Stalingradu. Glavni boji se vrše okoli neke tovarne v severni četrti mesta. V bojih so tanki in pehota. V bitki je bilo doslej ubitih 750 Nemcev in uničenih so bili trije tanki.

Severozapadno od Stalingrada se nadaljujejo srditi boji. Tukaj so Rusi pobili tri stotine nemške pehote ter uničili štiri sovražna skladišča municije in deset podzemskih zaklonov.

V bližini črnomoškega pristanišča Tuape so izgubili Nemci okoli 1.000 alincev od 2.000 mož te branje.

V okrajih okoli Voroneža so Rusi vdrl v nemške pozicije ter se tam zakopali. Sovjetska mornarica je v Finskem zalivu pogreznila dva nemška transportna parnika, ki sta imela 12.000 ton prostornine.

Rusi naznanjajo, da se bo lepo vreme, ki je nastalo na stalingrajski fronti in katero so Nemci naglo izbrabili za ojačene napade, kmalu izprevrglo ter se umaknilo stalnemu snegu in mrazu. Nad Ladoga jezerom nad Leningradom že sneži in jezero se bo kmalu izpremenilo v soliden leden blok.

VSAKIH OSEM UR ENA LADJA

NEW YORK, 23. oktobra. — Podadmiral Howard L. Vickery, načelnik U. S. Maritime komisije, je izjavil, da je kvota, ki jo je napovedal predsednik Roosevelt, ko je rekel, da se bo leta 1942 zgradilo 8.000 ladij, sedaj zagotovljena.

"Prihodnje leto pa bomo zgradili dvakrat toliko ladij kakor letos," je rekel podadmiral. Tekom meseca septembra je bila izgrajena vsakih osem ur ena nova ladja, prihodnje leto pa bosta v osmih urah izgrajeni po dve ladji, če bo dovolj materiala na razpolago.

Umrli Nicholas Julylia

Kot smo že včeraj na kratko poročali, je v nedeljo večer naglo preminil Nicholas Julylia, star 49 let, ter stanujoč na 394 E. 162 St. Pokojni je bil doma iz sela Daruvur na Srbskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 29. leti. Tukaj zapuščal žalujočo soprogo Ello, rojeno Radoš, sina Michaela, hčeri Diano in Ann, sestro Lottie Julylia ter bratrance George Julylia, v stari domovini pa zapuščal dve sestre Anno in Katie in dva brata. Bil je član društva Bratska slova št. 15 S. N. S. Pogreb se bo vršil v četrtke popoldne ob 1. uri iz pogrebnega zavoda August F. Svetek, 478 E. 152 St. v cerkev sv. Save na E. 36 St. in Superior Ave., sv. nato na rusko pokopališče sv. Teodozija. Bodi pokojniku ohranjen blag spomin, preostalom pa naše sožalje!

Zmaga A. F. of L.

Štiri unije Ameriške delavske federacije so dobile včeraj izključno pravico kolektivnega pogajanja v Electric Vacuum Cleaner Co. napravi.

W. L. WILLKIE ZAHTEVA VEČ AKTIVNOSTI

Willkie je ožigosal vse one, ki se smatrajo vzvišene nad vsako kritiko, ki je neobhodno potrebna, ako hočemo zaznamovati kak napredek.

NEW YORK, 26. oktobra.

Wendell Willkie, je nocoj v svojem govoru po radiu ponovno naglasil potrebo po drugi fronti ter izjavil, da naš dosedanj rektor d z ozirom na to vojno ni tak, ki bi mogel inspirirati zaupanje v nezmotljivost naših armadnih in mornariških strokovnjakov.

Čemu naj bi ljudstvo samo molčalo?

Ideja, da bi civilne osebe same molčale in da ne bi smele delati nobenih opomb ali dajati sugestij glede vodstva vojne, je označil Willkie za "nepravilno usmerjeno cenzuro," ter je odločno nastopil proti takšni taktiki.

Kritika je potrebna

"Vojaški strokovnjaki kakor tudi naši voditelji morajo biti neprestano tarča največje gonilne sile demokracije, to je biča javnega mnenja, ki je produkt poštene in svobodne diskusije." Willkie je dejal, da možje na visokih mestih sicer skrajno ne radi vidijo, če se jih kritizira, toda poštena kritika je potrebna in vedno na mestu.

Amerika ne doprinese svojega deleža

Willkie je dalje dejal, da Amerika niti izdaleka ne izpolnjuje svojih obveznosti napram svojim zaveznikom, o čemer se je prepričal na lastne oči. Prav tako niso velike zapadne demokracije nikoli objavile svojih vojnih ciljev, dočim na primer Rusija, Kitajska in druge dežele dobro vedo, zakaj se bore.

Atlantski čarter ne pomeni ničesar

Atlantski čarter ne pomeni ničesar. Ta čarter daje garancije samo belim plemenom, ne žrne pa niti besedice glede milijonov azijskih in ostalih ljudstev drugih plemen in polti.

Ljudstva se ne bodo več zadovoljila s sedanjo usodo

Toliko je že danes gotovo, da po tej vojni ne bo več starega reda, nič več kolonialnega izmozgavanja, z eno besedo: ne bo več hlapcev in gospodarjev. Narodi se danes bore za vsem pravičen mir, do katerega je zlasti Amerika poklicana, doprinese svoj del.

Predsednika bi rad ubil

Nicholas Jarosik, star 42 let in stanujoč na Garfield Heights, je bil včeraj obsojen pred zveznim sodiščem na tri leta ječe in \$1.000 globe, ker se je pred raznimi pričami ponovno izjavil, da bi ustrelil predsednika Roosevelta, samo če bi se mu ponudila prilika za to.

Obsojenec je bil rojen v Lorainu ter je slovaškega porekla. Sedaj je bil zaposlen v Cleveland Acme Co., tovarni kot mašinist.

War Chest

V kampanji za War Chest se je nabralo doslej \$3.108.501. Določena vsota znaša \$5.000.000, torej primanjkuje še \$1.891.499.

RUSI POBILI 7.000 NEMCEV

MOSKVA, 27. oktobra. — Današnja poročila s fronte naznanjajo, da so Rusi v svoji veliki kontraofenzivi pobili 7.000 Nemcev in Rumunccev, uničili 160 nemških tankov ter vrgli Nemce preko grebenov gričevja, ki obdaja južne dohode v Stalingrad.

Silne sovjetske čete, ki prodirajo skozi nemški lev bok severozapadno od Stalingrada v Don-Volga koridoru, so zavzele že drugo vas ter zapodile Nemce v umik na njihove nove postojanke.

V Stalingradu samem pa so brambovi stili vse nemške protinapade, pobili ti soč Nemcev ter uničili šest njihovih tankov.

Neka ruska divizija je južno od Stalingrada odbila ponovne nemške napade, pobila 4.000 Nemcev ter razstrelila 100 nemških tankov. Zatem so izvedli Rusi še en napad ter pobili nadaljnjih 3.000 Nemcev.

Posvet zdravnikov jugoslovanskih partizanskih skupin

Zdravniki so zborovali od 25. do 27. septembra v nekem kraju na osvobojenem ozemlju.

MOSKVA, (ICN). — Med 25.

in 27. septembrom se je vršil nekje na osvobojenem ozemlju kongres zdravnikov jugoslovanske armade partizanov, ki so protestirali pri mednarodnem Rdečem križu v Ženevi, proti barbarskemu postopanju fašističnih hord.

V protestu je bilo ugotovljeno, da so zdravniki, bolničarji in bolničarke ter ranjeni bojevniki izpostavljeni nezasišanim grozodejstvom od strani ustašev in četnikov.

Kljub izrednim težavam se je vendar udeležilo kongresa petdeset zdravnikov kakor tudi več reprezentantov ambulančne službe različnih gerilskih skupin.

Na konferenci se je razpravljalo o štirih glavnih točkah: o vojni kirurgiji, ambulančni službi, o prvi pomoči ranjenim in bolnim in o zaščiti javnega zdravstva v osvobojenih pokrajinah.

Zborovanju je predsedoval dr. Sima Milošević, bivši profesor medicine na beograjski univerzi.

Mraz v Clevelandu

Snoči je bilo v Clevelandu zelo mraz, ko je padlo ob devetih zvečer živo grebo na ničlo. Za danes napoveduje vremenski prerok mraz, toda brez snega. (Davi pa smo kljub temu opazili lahno naletavanje snega).

Napad na Mrs. Bolton

Državni senator James Metzbaum, kandidat za kongresnika 22. distrikta, je snoči napadel Mrs. Frances P. Bolton, republikansko kandidatino za senat izvolitev v kongresu. Sedaj je bil zaposlen v Cleveland Acme Co., tovarni kot mašinist.

SAVEZNICI V EGIPTU V NOTRANJOSTI SOVRAŽNIH ČRT

Zavezniške čete so prodrle 4 in pol milje globoko v notranjost obrambnih črt osišča.

V RAZSTRELJENE VRZELI SO VDRILI TANKI IN SAVEZNIŠKI PEŠCI

KAIRO, 27. oktobra. — Poročila z egiptске fronte naznanjajo, da so zavezniške čete, podpirane po celih oblakih letal in po silnem artilerijskem ognju, ki je bil najhujši izza artilerijskega obstreljevanja v bitki pri Sommi tekem prve svetovne vojne, udarile naprej ter prodrle 4 in pol milje globoko v obrambne linije osišča.

Uspešen zaključek prve bojne faze

Danes postaja nad vsak dvom jasno, da so zavezniške čete uspešno zaključile prvo fazo bitke. Angleško topništvo je zasedlo široke vrzeli v obrambne črte osišča, nakar so vdrl skozi te vrzeli zavezniške čete, podpirane po tankih. Sovražni protinapadi niso mogli vreči iz zavzetih pozicij zaveznikov, ki so zajeli 1.450 ujetnikov.

Nemci koncentrirajo zdaj svoje tanke za glavno bitko, ki je pred pragom

Poročila osišča naznanjajo, da so bili uničeni 104 angleški tanki in da se osišče vzdržuje na svojih pozicijah.

Ameriški "črni škorpion"

Ameriški letalski skadron "črni škorpion" je sestrelil v nedeljo sedem osiščnih letal, tri nadaljna pa je poškodoval. Angleški letalci pa so sestrelili osem sovražnih letal.

V Tobruku so pogreznili angleški letalci neko tovorno ladjo.

Veliko nevarnost zavezniške prodiranja tvorijo mimska polja osišča, na katerih je bilo poškodovanih že več angleških tankov.

Iz življenja naših ljudi po Ameriki

Detroit, Mich. — Frank Ring, ki je bil kuhar na parniku, s katerim prevažajo olje med Detroitom in Toledom, je bil pred dnevi pri eksploziji na ladji tako hudo opečen, da je po nekaj dnevih umrl. Star je bil 54 let in rojen pri Tolminu na Goriškem. Zapuščal ženo. — Jos. Kocjan, rojen v Calumetu, je prostovoljno odšel v službo strica Sama. To je že njegova druga vojaška kariera. Za časa prve svetovne vojne je kot 15-letni deček zbežal od staršev v Chicago in se vpisal v službo strica Sama pod pretezo, da je že 18 let star. — Katarina Stimac in Ana Oblak sta se morali podvreči težki operaciji.

Milwaukee. — Pri Fr. Perko, tajniku društva št. 16 SNP, je bila 17 t. m. dvojna "party". Sin John Mirko Perko se je oženil z Margaretto Hiller, zet Joseph Hrovatin se je po poslavljaj pred odhodom na delo k stricu Samu. Bili sta torej svatba in odhodnica v eni prireditvi.

Walsenburg, Colo. — Dne 17. oktobra je tukaj umrl Peter Verbič, star 58 let in doma iz Grada pri Cerkljah. Zadel ga je mrtvoud, ko je prejel vest o smrti svojega sina pri vojaških letalcih v Alaski.

Drama "Norec"

V nedeljo je dal dramski zbor "Ivan Cankar" na odru v Slovenskem narodnem domu Gradišnikovo dramo "Norec", ki so igralci izborno odigrali.

Oceno te igre je podal že pred letom dni g. Anton Subelj, ko je bila drama igrana v Pittsburghu ob priliki tamošnje konvencije Slovenske narodne pokorne jednote. Z oceno te drame, ki je bila ponatisnjena v petek, dne 23. oktobra v Enakopravnosti, se docela strinjamo. Ker so razen dveh igralcev nastopili pri nedeljski predstavi vsi oni igralci, ki so nastopili v Pittsburghu, ni torej pripomniti ničesar, zlasti ne, če se vzame v poštev, da je tedanja oceno napisal človek, ki je edini poklicni teaterski strokovnjak med nami, radi česar je njegova sodba vse bolj avtentična kakor sodba kogar koli drugega. Pri pomnjammo naj samo toliko, da so tudi to pot vsi igralci izvrstno igrali. Novi osebje, ki sta nastopili pri tej predstavi, sta bila: Maks Traven, ki je igral Dobravca, in Miss Florence Unetič, ki je igrala Emino prijateljico Jelo. Traven je dobro igral, toda sam je mnenja, da je bil tip ki ga je predstavljaj, zanj prestar; glede gđ. Unetič pa smo ugotovili, da ni samo izborna pevka, temveč tudi talentirana igralka.

Tudi vsi ostali igralci so izborno odigrali svoje težke vloge. Gđ. Bertha Eršte je bila mestoma pretihla, kar je pri nji neobičajno. Maske igralcev so bile izvrstne.

Igro je posrečeno režiral Joseph Skuk.

Pred pričetkom igre je nastopil Janko N. Rogelj, predsednik Slovenskega narodnega doma, ki je predstavil umetnika, kateri je izdelal nov zastor "Slovenija," nakar je posamezne osebnosti na zastoru predstavila Mrs. Kennick.

Udeležba je bila zelo povoljna.

Ob tej priliki naj omenimo še dejstvo, da so postali stoli v dvoran absolutno nemogoči. Njihovo škripanje je neznošno, ter jemlje gledalcu veliko mero užitka, ki bi jo sicer imel od takih iger. Zeleti bi bilo, da se vodstvo S. N. D. zdrami in končno vendar kaj ukrene, da se naredi temu škripanju konec.

Zadnja čast

Članice društva Carniola Hive št. 493 T. M. so prošene, da pridejo nocoj ob 7:30 uri, da skupno izkažejo zadnjo čast pokojni sestri Frances Markužič, ki leži na mrtvaškem odru v Zakrajskem pogrebem zavodu, 6016 St. Clair Ave.

Novorojenka

Pri družini Mr. in Mrs. Race, 452 E. 158 St., so se v soboto, 17. oktobra zglasile vile rojenice in pustile v spomin žalo hčerko. Mati in deklica bosta danes pripeljani iz bolnišnice na dom. Čestitamo!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$9.00
For Half Year — (Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

UREDNIKOVA POŠTA

"Netopir" — opera ali opereta?

Glasbena Matica v Clevelandu vprizori zabavno Straussovo muzikalno delo v nedeljo 1. novembra ob 3 uri popoldne v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Naslov tega popularnega muzikalnega dela je "Netopir". Oglasila so včasih kot opera, največkrat pa kot komična opera ali pa kot muzikalna komedija. Klavirski izvelec je imenovan "opereta" na orkestralnih partih pa je pisano "komična opera v treh dejanjih". Torej bo oboje pravilno.

Zakaj se stavi v vrsto opere? Prvič zato, ker je glasba prav tako težka, kakor operna. Drugič pa zato, ker imajo "Netopirja" na repertoarju vsa velika operna gledališča. Tudi Metropolitan Opera v New Yorku je že večkrat uprizorila "Netopirja". Sodelovali so prvovrstni operni pevci.

Ko je bila Madame Bianca (ki pripravlja balet za našo prirediteljo) še prima balerina v Metropolitan Operi je tudi nastopila kot solo-plesalka v "Netopirju".

Pred 18-najstimi leti sem tudi jaz nastopil v omenjeni "opereti" v Ljubljani in sicer v vlogi dr. Pelina (Falkeja). Rozalinda je pela takrat Pavla Lovšeta, Adele Rerika Thalerjeva, princ Orlovski pa Cirila Medvedova. Vse poznane operne pevke.

Ajzenštajn je predstavljal Peček, Alfreda Leopold Kovač, Franka pa Povhe. Jekar Pulka je bil basist Zupan, ki je bil poleg izvrstnega pevca tudi izborni komik.

Kakor je razvidno iz zgoraj navedenih podatkov so tudi v Ljubljani podali to "opereto" z operno zasedbo. Ravno tako po drugih opernih gledališčih. Zato se smelo lahko reče, da je to opera.

Tudi druga Straussova dela so zelo težka in spadajo v vrsto komične opere. Na primer "Cigan baron". "Tisoč in ena noč", "Princ Metuzalem", "Beneška noč" in tako dalje, prav nič ne zaostajajo za nekaterimi operami iz iste dobe. Če veže proza muzikalne točke še ni s tem rečeno, da je "opereta Netopir" lahka stvar. Prav tako "Cigan baron" ni bila lahka stvar. Proza v Netopirju pomaga do boljšega razumevanja dejanja in poveča komično stran opere.

Zborove točke, arije in ansambli pa največkrat pomagajo, da se publika, ki je od smeha utrujena, spočije.

Zasedba pri predstavi Glasbene Matice je izvrstna. Ljudje bodo prav tako zadovoljni, kot so bili pri zadnji predstavi "Seviljskega brivca". Omenim naj še, da je v "Netopirju" mnogo več zborovih točk, kot pa v "Brivcu". Poleg tega nastopi tudi balet. V orkestru bodo zopet igrali nekateri člani Clevelandskega simfoničnega orkestra.

Ker bo predstava popoldne, pričakujemo tudi obisk iz sosednjih naselbin. Iz Detroita so že rezervirali vstopnice. Oglasite se še od drugod.

Tone Šubelj.

AMERIŠKO ČASOPISJE O ITALIJANSKI STRAHOVLADI

Odmev slovenskega trpljenja v ameriški javnosti

Proklamacija nezasišano tridih določb obsednega stanja v Ljubljanski pokrajini po naredbi italijanskega visokega komisarja, Emila Grazioli-a, katero smo svoj čas prinesli v svojem vestniku in tudi v angleškem prevodu (A Brief History . . .) je izzvala v ameriški javnosti veliko pozornost in našla tudi odmev v ameriškem časopisju.

PM — (20. oktobra). Ta list prinaša pod naslovom — "Kako fašisti delajo s Slovenci" — in podnaslovom — "Jugoslovanska vlada poroča o načrtoma izvajani politiki krutosti" — naslednji članek: Kraljeva jugoslovanska vlada v izgnanstvu je obtožila danes fašistično italijansko armado, ki je zasedla Jugoslavijo, da je "v vsakem ozru toliko kruta in brezobzirna, kakor nemška".

V poročilu, izdanem od Jugoslovanskega Informacijskega Centra v New Yorku, je Franc Snaj, minister in predstavnik Slovencev v jugoslovanski vladi, izjavil, da vesti iztihanapljen iz njegove domovine, dokazujejo, da je fašistično gospodarstvo v Sloveniji privedlo do "uničenja celokupnega prebivalstva in popolnega porušenja številnih vasi".

V svojem opisu razlaga, na podlagi katerega fašistične italijanske oblasti izvršujejo množične umore in izgone celokupnega prebivalstva v neznano smer, je izjavil g. Snaj:

"Svoje brutalne ukrepe napram prebivalstvu Ljubljane, prestolnice Slovenije, osvojevalci objasnjuje ljudstvu s pretezo, da je 'komunistično delovanje' zahtevalo te mere, katere je prepisati dejstvu, da del prebivalstva, akoravno le majhne pe-

ščice, podpirajo upornike".

Neupogljiv upor

G. Snaj obtožuje fašiste, da so svoj pritisk venomer večali, tako da zdaj že "tekmujejo z Nemci v krivični krutosti in tlačitvenju". G. Snaj pristavlja, da jugoslovanski narod nadaljuje svoj "neomajni odpor" proti Italijanom in nacistom.

Razven odredbe, da bodo vsi, ki bi se Italijanom upirali, ustreljeni brez vsakega svara, določa italijanski proglas tudi, da bodo popolnoma porušene vse zgradbe, iz katerih bi se "žalilo italijanske čete".

G. Snaj zatrjuje, da Slovenci doživljajo najstrašnejšo tragedijo vse svoje zgodovine in da so izgubili v enem letu "skoro tretjino vsega svojega prebivalstva".

Važnost slovenskega ozemlja Strategična važnost Slovenije, enega izmed sedem ozemelj razkosane Jugoslavije je v tem, da leži počez čez važne vojaške prometne zveze. Tu se križajo pota iz Italije v Nemčijo in edini dostop Italije na Balkan.

Od prve dobe srednjega veka sem, Slovenija ni več tvorila lastne neodvisne države. Sestavljena je iz delov bivših avstrijskih pokrajin in nekoliko madžarskega ozemlja, katero si je ta uspela zopet prilastiti na podlagi pogajanj s Hitlerjem.

Po 12-dnevni vojni v Jugoslaviji, je njena vlada zbežala v Kairo, nakar je bila Slovenija razkosana in razdeljena med tri sosedne: vzhodni del je dobila Madžarska, ostalo pa sta si razdelili Nemčija in Italija. Precejšen del Slovenije so zasedle italijanske vojaške sile.

Nekatere vesti iz Slovenije posnete iz švicarskega lista

Prinašamo nekatere starejše vesti iz Slovenije, posnete iz različnih švicarskih listov o splošnem položaju v slovenskem ozemlju in različnih dogodkih v naših krajih.

Poročila z dne 1. maja 1942

Oboroženi upor se je razširil na slovensko Primorje. V nekem spopadu je bilo ubitih 9 sovražnih vojakov, dočim so izgubili uporniki 6 mož.

Italijani so ujeli 9 upornikov, ki bodo najbrže obsojeni na smrt.

Laška vojska je morala zelo ojačati svoje posadke in uporabljati močne oddelke redne vojske za čiščenje ozemlja.

Na Primorskem so Italijani zažgali vasi: Ostrožno Brdo in Suhorje.

Uporniki so se iz Goriškega umaknili v dolenske gozdove.

V različnih krajih v okolici Nanosa so Italijani razglasili obsedno stanje.

Poročila z dne 5. junija, 1942

Italijani nameravajo kmalu uvesti nov zakon o državljanstvu. Le oni, ki so rojeni v ljubljanski pokrajini bodo imeli pravico do laškega državljanstva. Vsi ostali bodo morali vložiti prošnje. Komur bo prošnja odbita, bo deportiran.

Poročila z dne 14. junija, 1942

Vse bzemlje od Kočevja in Grosuplje pa do nekdanje jugoslovanske - italijanske meje je v rokah upornikov. Na tem področju so Italijani popolnoma brez moči.

Kjer morejo, bombardirajo kraje in vasi; moško prebivalstvo je prisiljeno, da se pridruži upornikom v gozdovih.

Tudi v ostali Dolenjski vladajo podobne razmere. Na dolenski železnici je promet zanesljiv in od časa do časa prekinjen.

Pred tednom dni se je oddelček Italijanov od 500 mož vdal upornikom, položil orožje in jim izročil svojo municijo.

V Ljubljani so šolske zgradbe, v katerih so nastanjeni vojniki, pretvorjene v utrdbe z zakloni in strelnicami.

V okrajih Litija in Zidani most so razmere podobne onim, ki vladajo na Dolenjskem. V trboveljskem rudniku so poškodovane naprave in nekateri deli rudnika preplavljeni, tako da bo eksploatacija za več let onemogočena. Nemci so ojačili svoje strazarske čete in z vojaškimi silami vzdržujejo red.

Na Gorenjskem je položaj v industrijskih krajih osvojevalcem zelo neugoden.

Kljub vsem nasiljem narodna zavest v ljudstvu neprestano raste. Ogromen je odpor v ozemlju pod nemškimi režimom, kjer je slovenski jezik prepovedan celo v cerkvi.

Nemci streljajo ljudi včasih tudi brez vsake sodbje. Že številni, o katerih je bilo uradno javljeno, da so bili ustreljeni, je ogromno, a mnogo jih je bilo umorjenih brez vsakega pravnega postopka, tako da njihovih imen ne bo nikdar mogoče ugotoviti.

Novi umori

ANKARA, 20. oktobra (AP) V Ankaru so prispelje vesti, da je strah pred ljudsko vstajo proti zasedbenim četam privedel nacistično upravo v Beogradu do tega, da je pomnožila beograjsko posadko za najmanj 2 polka. Iste vesti poročajo, da so Nemci umorili še 13 oseb osumljenih, da so bile soudeležene v nedavni zaroti.

Kralj Peter II. o žrtvah v Kragujevcu

(Govor na londonski radio oddaji z dne 22. okt.)

Zopet je prišla obletnica strašnih pokoljev, ki so jih Nemci izvršili v naši domovini. Na tisoče ljudi je bilo ugrabljenih v ulicah Kragujevca, poslanih izven mesta in pokosenih z ognjem iz strojnice, akoravno niso storili nikomur nič zalega. Tragedija tega dejanja je v tem, da ga ni zakrivila razbojniška tolpa, temveč redna vojska nemškega Rajha. Nemci niso spoštovali niti življenje državljanov niti življenja posameznih nebojnikov.

V tej vojni so Nemci prekosili vse rekorde krvočnosti. Začeli so z židi, potem pa prešli na Poljake, Čeha, Norvežane in Francoze ter nadaljevali pri vseh ostalih podjarmljenih narodih, a do najvišjega vrhunca se je povzpela njihova blaznost v naši domovini. Najprej so razkosali Jugoslavijo in so jo kakor plen razdelili državam, ki so bile z nami sklenile pakte večnega prijateljstva in pogodbe za ne-napadanje.

Začelo se je nato izseljevanje celokupnega prebivalstva mest zažiganje vasi in grabež privatne lastnine . . . Slovenci in Srbi so zapadli načrtoma izvedenemu iztrebljanju, ki ga izvajajo Nemci in Italijani in ostali njihovi pomagači.

Ta sovražnikova zverstva, ki je zgubil pojm o duši, ne bodo ostala nekažnovana. Vsa njegova zverstva niso uspela in ne bodo uspela zlomiti vaše volje, da zopet postanete svobodni narod v svobodni državi.

Ob obletnici množičnega umora, ki ga je Nemec zakrivil nad našimi najboljšimi sinovi, želim izraziti spoštovanje, ki ga obetujem jaz in moja vlada, ne le do onih bojnikov, ki nosijo orožje, temveč tudi do vseh onih, katerih duševna sila je postala priča vaše pravice do svobodnega življenja.

V znak priznanja sem odločil, da odlikujem z redom Karađorđeve Zvezde z meči prve vrste mesto Kragujevac, središče ponosne šumadije, zibelke naše obnove države. Kragujevac je simbol cele vrste mest-mučnikov, pozorišče strašnega pokolja.

Oktober preteklega leta je postal Kragujevac simbol vseh naših mest v trpljenju in slavi.

V imenu Domovine se klanim pred svetlimi žrtvami, ki so padle širom Jugoslavije za osvoboditev od najstrašnejše tiranije, ki jo je svet dozdaj spoznal. Slava in večni spomin vsem, ki so izginili!

Upor italijanskega polka v Gorici

London, 20. oktobra (AP) — Reuter je objavil danes poročilo "z italijanske meje", da se je v Gorici uprl alpski polk, ko je dobil povelje za odhod na rusko fronto.

Britanska časniška agencija omenja k temu poročilu, da so fašisti obsodili na smrt kolovodje upora, ostale pa razorožili in s silo primorali, da gredo na vlak.

Hudi boji na vsakojugoslovanskem ozemlju

London, 19. oktobra (prejemna služba). — V naši oddaji iz srbohrvaščine citiran članek švicarskega "Le Courrier de Geneve" izšel pod naslovom: Patni upor v Jugoslaviji.

Več krajev je bilo v tednih osvobojenih, a tudi god po planinah in vzdolh gerilci nadaljujejo svojo Italijani le z največjimi mi vzdržujejo promet na niških progah in baje izgubljali železnici vsake večje število vojakov.

V Sloveniji se gerilski nadaljuje, a na Hrvaški por ne more uspeti, da bi govoril Hrvate, da bi so li. Videti je, da je čas nesel velike težkoče, ker čevali pridelek ne le upor temveč tudi kmetje sami.

Albanci razglase bodno državo

London, 20. oktobra (Londoni News Chronicle) ša poročilo iz Albanije, prebivalci tamošnjih krajev proglasili neodvisno Albanije, in da so se z treh različnih frontah s ji z Italijani. Brzobjavka

"V Skoparrju ogroža ščajoi upor italijansko por ne Albaniji, tako da Mussolini odposlati ojač talstva, težke artilerije in njih oddelkov pehote. V Albaniji so boji med patr Italijani prav posebno Reuter javlja iz Ankare srbski domoljubi zavzeli Mrkonjič, ter da so iz njih bosanski gorskih pregnali vse sovražne čet da je bilo precejšnje štev jev zapadno od Sarajeva no od laških čet.

Slavnost v spomin tev padlih v Jugoslaviji

V teku meseca novembra prirejena v New Yorku slavnost v spomin žrtvam iz Kraljeva, Učie in nešt drugih mest in vasi v Jugaviji, v katerih so nacisti bari zakrivali zverske mirnega civilnega prebiv Praprave za to prireditev danes poročati, da se je udeležili: župan F. La vrhovni rabin Štefan Adamich, predstavniki vanske vlade in druge osebnosti. Slavnost bo v prostorih newyorške uni

DEKLETA IN ZENE

Ne odlašajte! Naročite si fini FUR-COAT "STERLING" suknjo za bodočo zimo na "WILL CALL" in to direktno iz tovarne SEDAJ dokler dolno še dobro blago po nizkih cenah. Za dobro blago in pošteno postrežbo se vam priporočam

BENNO B. LEUSTIG
1034 Addison Rd. ENd. 3426 ali 8506

vaški odpor proti osišču

angleški časopis "Free Press" izhaja v Londonu, v zvezi s temi poročili iz naslednja razmotriva-
lošnem odporu Hrvatov.
je napisal jugoslovanski
g. Mato Vučić.

Na osište zasedlo jugoslo-
vanski narod silno dramati-
sta se dve imperialis-
ni, Madžarska in Italija,
njegove zemlje. I-
so si vzeli levji delež,
Dalmacije, vse dalma-
toke, reški kraj in ve-
severne hrvaške obale.
dalmatinsko obalo, kate-
nominalno prepustili hr-
tavi, pa so vojaško za-

pa so se namestili v
hrvaški prestolnici, in
vedo, ko da so gospo-
tega ozemlja. Ante Pa-
njegovi ustaši so njho-
katerim so obljubili
po vojni "osvobodili" i-
tega vmešavanja hrvaš-
je na Jadranu.

lini seveda ne zaupa
in si je izmislil tako-
italijanski življenski pro-
bi se zavaroval proti
zaokroževanju in
ju. V italijanski živ-
prostor naj bi vstopile
sile: povečana Mad-
hrvaška, Črna gora,
in Grška, ki bi bile vse
ne vodstvu iz Rima. Na
Rim svojim hlapcem
re auditi nobene odškod-
er je preveč slaboten in
en, da bi svoje partner-
radil.

ki kmetje ta položaj
razumejo. Oni vedo, da je
rešni in največji so-
Nemčiji in da bi nje-
ga napravila konec tako

Signali na matičnih ladjah

Na sliki vidimo prizor na matičnih ladjah, nosilkah letal, ko daje častnik z zastavicami letalcem znamenje, kje in kdaj naj pristanejo. Čim se dotakne letalo ladijskega krova, skočijo k njemu nemudoma pripravljene mošnje, ki ga spravijo s pota, da naredi prostor drugemu.

hrvaški, kakor jugoslovanski
svobodi.

Jasno jim je, da je Italija
kljub vem visokoletečim rim-
skim načrtom le drugorazred-
na, Nemčiji podrejena in pokor-
na sila.

Ne dvomijo o tem, da bo Pa-
velić hrvaškemu narodu le v po-
gubo, ker ga bo Mussolini pro-
dal Hitlerju, kadarkoli bo Hi-
tler odločil, da je prišel čas, da
očisti Zagreb italijanskega vpli-
va. Vrh vsega tega pa so Hr-
vati že od nekdanj sovražni tako
Italijanom, kakor Nemcem, a
Pavelić je vsekakor v službi e-
nega teh dveh osvoviteljev.

Glavni vzrok, da se hrvaški
narod upira svojim tlačiteljem
in izdajalcu Paveliću, pa je nje-
gova vdanost idejam demokra-
cije, izhajajoča iz njegovega po-
litičnega razvoja in njegove zgo-
dovinske tradicije.

Vodja hrvaškega naroda je
dr. Vladko Maček, ki leta 1928
postal predsednik Hrvaške
kmečke stranke kot naslednik

pokojnega Stjepana Radića.

Nemcem je bilo to seveda
znano. Zato so takoj po zasedbi
Hrvaške napeli vse svoje sile,
da pridobijo dr. Mačeka za sebe
in za "sodelovanje". Dr. Maček
pa je vse te ponudbe odbil, na-
kar so ga Nemci internirali.
Zdaj se nahaja v Kupincu pod
najstrožjim nadzorstvom ustaš-
ke policije. Svobodno kretanje
mu je prepovedano — kar je
simbol za položaj vsega hrvaš-
kega naroda.

Članek razlaga nadalje, da je
dobivala Hrvaška kmečka stran-
ka, odkar obstoja jugoslovans-
ka država, pri vseh volitvah od
80 do 90 odstotkov hrvaških
glasov. Hrvaški narod je smat-
ral dr. Mačeka za svojega za-
konitega predstavnika. V tem
svojevstvu je dr. Maček vstopil
meseca avgusta 1939 l. v jugo-
slovansko vlado.

Vse vesti, ki prihajajo iz Hr-
vaške v London, potrjujejo, da
dr. Maček še nikdar ni bil toli-
ko priljubljen kakor zdaj in da
sovražno razpoloženje napram
silam osišča v hrvaškem narodu
neprestano narašča. Priključi-
tev primorskih predelov k Itali-
ji pa je pognala hrvaški narod
iz pasivnega odpora v odkrit u-
por.

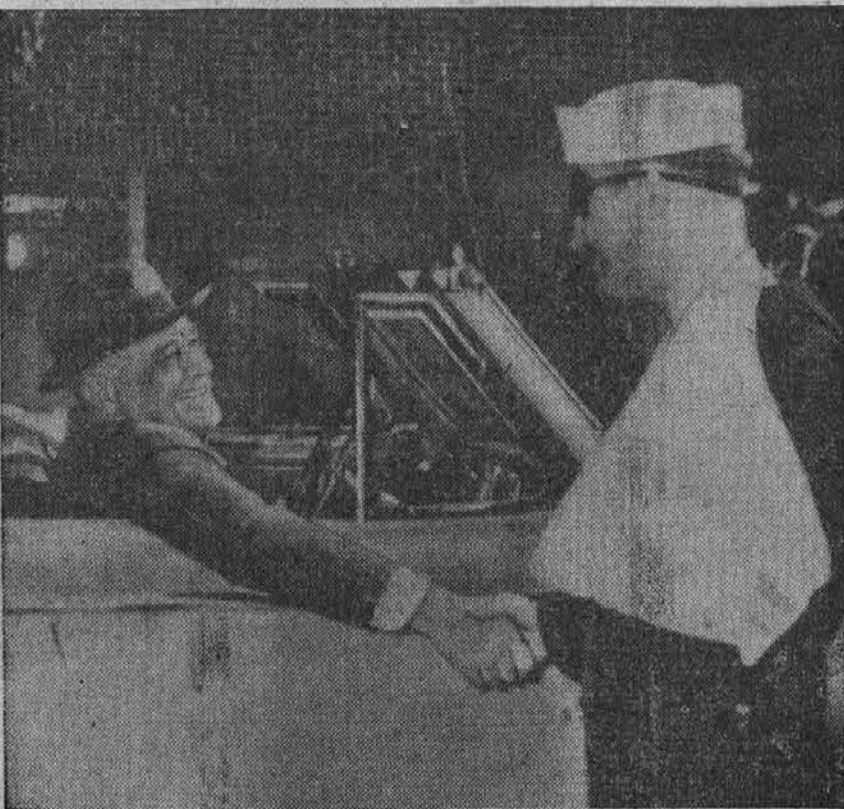
Upoštevat je treba, da je iz-
šlo onih 15.000 ustašev, ki iz-
vršujejo ukaze zasedbenih obla-
sti, iz izvrzkov hrvaškega nara-
da in najnižjih kriminalnih zna-
čajev. Članek poudarja, da si
Pavelić nikdar ne upa na ulico,
ker ve, da bi ga kmalu zadela
maščevalna krogla ali bomba.
Vsi sloji naroda, brez razlike, se
upirajo tujevi oblasti. Kmetje
zažigajo žetev in prostovoljno
zmanjšujejo pridelek. Hrvaški
delavci, katere so s silo odgnali
v Rajh, pa neprestano stavkajo,
tako da so jih Nemci že mnogo
poslali nazaj v domovino, da bi
se izognili škandalu. Koncem
meseca julija se je vrnilo domov
preko 4.500 hrvaških delavcev.

Z orožjem v roki se upira hr-
vaški narod predvsem v onih
krajih, ki so zasedeni od Itali-
janov. Neprestani spopadi med
italijansko vojsko in oddelki do-
moljubov se dogajajo v bližini
Reke, v oblasti Velike in Male
Kapele, v Delnici, Glini in na
Velebitu. Boji se vrše tudi v
Dalmaciji, na planini Mosor.

Patrioti često prekinajo že-
lezniški promet na progi Zagreb
Reka in Zagreb-Split. Število
hrvaških gerilcev cenijo na pri-
bližno 60.000 a število mrtvih
na 40.000 bodisi da so poginili
v bojih, bodisi v koncentracij-
skih taboriščih. Naraščajoči od-
por Hrvatov dela italijanski
vladi velike preglavice. Začela
je uporabljati zločinske repres-
lije po nemškem vzorcu.

Nedavno je italijanska voj-
ska s topovi uničila 8 hrvaških
vasi v bližini Reke. Večji del
prebivalstva je poginil. Laško
letalstvo je uničilo deseterico
vasi v dalmatinskih planinah,

Predsednik Roosevelt na potovanju

Kakor smo poročali v dnevnih vesteh, je predsednik Roosevelt nedavno prepotoval Ameriko od Atlantika do Pacifika. Ob tej priliki je posetil mnogo tovarn, ladjedelnic ter mornariških in vojaških postaj. Na sliki ga vidimo v prijaznem pogovoru z nekim ranjenim mornarjem v Bremertonu, blizu Seattle, Wash.

Knezoškof Canterburyški z mornarico

Nedavno je knezoškof Canterburyški obiskal angleško vojno mornarico. Na gornji sliki ga vidimo sredi mornarjev na neki bojni ladji.

kamor laški vojaki nočejo, ker
vedo kaj bi jih tam čakalo.

Pred kratkim je bil italijanski
prefekt v Zadru ubit, nakar je
Bastianini, namestnik vlade v
anektirani Dalmaciji izjavil, da
bo Hrvaška izgubila svojo neod-
visnost, ako se bodo nevalež-
neži Hrvati še nadalje upirali
"vzvišenemu pokroviteljstvu Ri-
ma".

Hrvaški narod dobro ve, da
bi bil on prva žrtev italijanskih
imperialističnih načrtov in se
predvsem upira napadalcu, da
bi se rešil te grožnje in zašči-
til svoj obstanek. On tudi dobro
ve, da je njegova svoboda ne-
razdružljivo povezana s svobo-
do srbskega in slovenskega na-
roda. Hrvati vedo, da bodo nji-
hovi življenski interesi zajamče-

ni v federativni demokratiški
Jugoslaviji v Evropi, osvobojeni
nacističnega jarma.

Kako se obnašajo Habsburžani napram Jugoslovanom

Jugoslovanska vlada v Lon-
donu je izjavila, da je nadvoj-
voda Albrecht Habsburški, vodja
tolpe madžarskih teroristov, ki
napadajo Jugoslovane v Vojvo-
dini, ozemlju severno od Beo-
grada, katero so zasedli Madža-
ri.

Nadvojvoda Albrecht je bil
baje nedavno označen za naci-
stičnega kandidata za mesto
kraljevega namestnika na Mad-

What You Buy With WAR BONDS

When the American Expeditionary Force landed in Ireland recently newspapers reported the citizenry remarked at the similarity of the steel helmets worn by our boys with those worn by German troops. These steel hats are protection from shrapnel fragments and other light missiles. We need thousands of them for they are a regular issue to every American soldier.

A smart strap fastens under the chin and they are padded for comfort. One steel helmet costs \$5 so every time you fill a \$5 stamp book you are buying protection for an American soldier. Invest at least ten percent of your income in War Bonds every pay day. Help your community reach its War Bond Quota.

U. S. Treasury Department

zarskem, v nasledstvu Istvan Horthy-a, ki je meseca avgusta padel na ruski fronti. Istvan je bil sin regenta Horthy-a.

Jugoslavija-zaseka v prometnih zvezah osišča

London, 14. oktobra. (AP) —
Jugoslovanski krogi v Londonu
potrjujejo, da se bile zasedbene
čete Nemcev in Italijanov moč-
no ojačene, posebno v jugoslo-
vanskih predelih balkanskega o-
zemlja. Nemci so zelo nezado-
voljni z laškimi neuspehi v teh
pokrajinah.

Vsak dan prihajajo nove vesti
o naraščajoči napetosti med
obema silama osišča glede nad-
vlade v ozemlju razkosane Ju-
goslavije.

Brzojavke iz Ankare zatrju-
jejo, da nameravajo Nemci pre-
vzeti kontrolo na Hrvaškem in
v Sloveniji, in baje celo v Tr-
stu. Dozda je govorice še niso
bile potrjene.

Nemci so baje podvojili svoje
čete na Hrvaškem in v Sloveni-
ji, kjer so dozda imeli dve di-
viziji. Italijani pa drže tam naj-
manj 18 divizij, to je, 290.000
do 325.000 mož.

TO RELEASE FLOW OF LIVER BILE

Get a bottle of Kruschen Salts tonight. Half an hour before breakfast, take as much as will lie on a dime in a glass of water (hot or cold) or in your morning cup of tea or coffee and keep this up for 30 days. Kruschen taken this way helps relieve such symptoms as sick headaches, bowel sluggishness and so-called bilious indigestion when due to insufficient flow of bile from the gall-bladder. You can get Kruschen, a famous English formula made in the U. S. A., at any drug store. You must be satisfied or money back.

Mali oglasi

Boring Mill delavci

Izkušeni na velikih
"horizontal" in "vertical" strojih

Operatorji velikih strugalnikov

Slab-Miller delavci

Flat scrapers

Bench Assemblers

NA STROJNEM ORODJU

Hooker-on

Plača na uro, "overtime" poleg; se mora
predložiti dokaz ameriškega državljan-
stva; če ste uposleni pri obrambnem
delu, se ne priglasite.

Wellman Engineering

7000 CENTRAL

General Electric
Magic Chef, Tappen in Grand
kuhinjske peči

Imamo tudi Philco Radio.
Cene zmerne

Anton Dolgan

15617 Waterloo Rd.

Ako iščete

dobrega popravilalca za vaše
čevlje, pridite k nam. Vedno pr-
vovrstno delo. Popravljamo stare
čevlje ter imamo polno za-
logo finih, novih moških čev-
ljev. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR
16131 St. Clair Ave.

Oblak Furniture Co.

Trgovina s pohištvo
Pohištvo in vse potrebščine
za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika,
bodi, izvlečenje zob, polnjenje
zob in enako lahko dobite v va-
še polno zadovoljstvo pri dr.
Zupniku, ne da bi zgubili pri tem
dosti časa. Vse delo je narejeno,
kadar vam čas pripušča. Urad-
ni naslov:

6131 St. Clair Ave.

vhod na 62. cesti

Knausovo poslopje

TEŽAKI

Plača na uro — Zgledite se v uradu
3341 JENNINGS RD.
(zadaj za mestno bolnišnico)
Urad odprt ob 7: uri zjutraj
JONES & LAUGHLIN
Steel Corp.
OTIS WORKS

Če ste sedaj pri obrambnem delu, se
ne priglasite

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

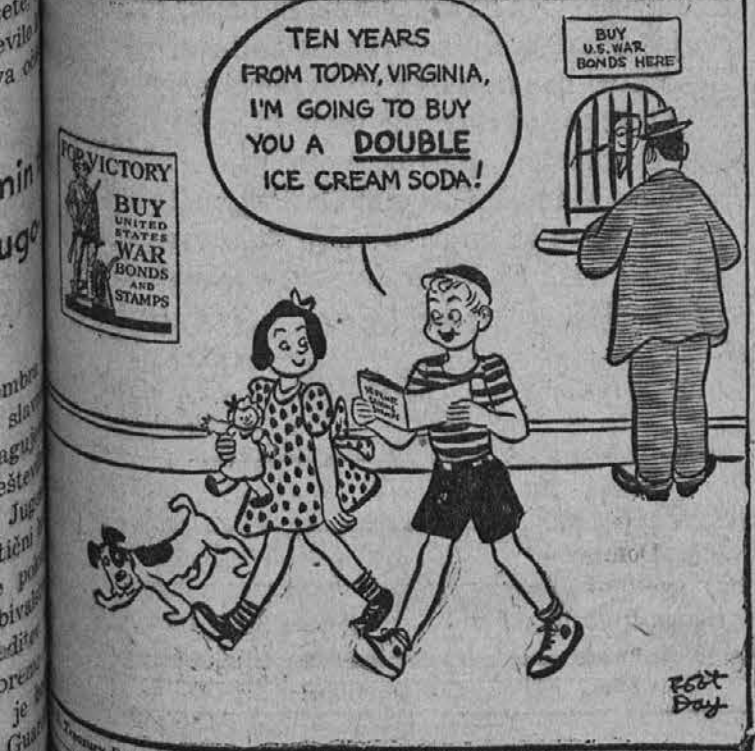
LIBERTY LIMERICKS

A chef who knew lots about
dough
Said, "So far, we've raised
it too slow."
We'll beat Hitler when
One dollar in ten
Is put into War Bonds.
Let's go!"

We'll cook the Axis' goose
when and only when every-
body does his part. Don't
let the U. S. down. Put a
tenth of your pay into
War Bonds or Stamp-
book week.

U. S. Treasury Department

WHAT'S YOUR NAME??

je naslov

novi knjigi

ki jo je spisal v angleščini slovenski pisatelj
LOUIS ADAMIČ

ena knjigi je \$2.50 in nabavite si jo
lahko v našem uradu.

SLIKE IZ REVOLUCIJE

Poslovenil Anton Melik
Ruski spisal M. Arcibašev

Beden se je rodil na svet; v trdnem siromaštvu je preživel vso mladost in vedno se je je spominjal z mrzkim čuvstvom ponižanja in krivice; čutil se je tistim ljudem, ki so govorili o mladosti kot o svetlem prazniku življenja. Vedno je bil slaboten, bolehen, slabo oblečen deček, zaznamovan sin postiljona, na katerem so pustili napori, boleznimi in trpljenjem roditeljev na veke svoje blede znamenje. Učiti se ni mogel mnogo in še to zelo slabo. Rano je bilo treba misliti na lastni obstanek, s petnajstim letom je že stopil k železnici, kjer je služil petindvajset let na različnih mestih, vedno jednako težavno, utrujajoče jednolično in duši tuje. Njemu je bilo težko, često poniževalo ga je v tujini; toda oče in mati sta živela srečna in vesela, dokler sta živela, zato ker je ušel usodi očeta. Njih bolna radost je bila nesmiselna in grozna, a najbolj grozno je bilo to, da je on sam razumel in delil njih radost. Vse to je bilo podobno tisti radosti, s katero se veseli človek, ki se je bil pogreznil v močvirju do vratu, in ki vidi zraven sebe drugega, katerega je smrdeče, duševno blato že pokrilo čez glavo.

Ko je minilo nekaj let in je dosegel srečo večnega življenja na majhni postaji, izgubljeni sredi gluhe stepe, se je oženil. Poročil se je iz ljubezni z nelepim, nekoliko trapastim dekletom, ki je imelo za seboj ravno tako življenje kakor on. In v ti ljubezni je bila tudi groza, zakaj tudi v njenih najljubših trenutkih ni potemnela zavest brezbarvnosti, brezposelnosti in nelepe zunanjosti žene; toda želja, da bi imel na vsak način vsaj kakršnokoli blizko, toplo in sorodno bitje, je zasenčila to zavest, da je ostala v duši samo kot neprestano, skeleče hrepenenje duha po lepi, tajinstveni in poetični ljubezni, katere pa ne bo občutil in našel nikoli. Žena je ostala zelo hitro in izgubila kmalu še tisto malo ljubeznivosti, katero ji je vendarle dajala mladost in svežost. Z nesmiselnim hitrostjo so se jima rodili otroci. Žena je postala starijaka, dolgočasna, brezupno zgrbljena; na njen obraz se je za vedno vtisnila brezizrazna maska skrbi in stiska in zavisti.

In otroci so rastle, bolehnosti, slabotni, bledokrvni. Radostni stepni zrak in svetlo sonce ni moglo izgnati iz njih strašnega gnjeva neprestanega dolgočasnja in životarjenj njih rodbine. Eno dekletce je trpelo na oslabiljenju čreves in je vedno

sedelo v majhnem naslonjaču, izmučeno-trpeče zroč iz svojega kotička, kakor miška, ugriznjena na smrt. Nikdar se niso radovala duše teh otrok, samo trpele so, žalostile se in gnjevali jih je razjedal.

Z ljudmi je imel malo odnosa, zaradi tega, ker je to povzročalo stroške, ter neokretnost in okornost zaradi prevelikega siromaštva in ponižanja. Anisimov je mnogo pil, v pijanosti jokal nad svojo nesrečo in se topil v motnih sanjah o drugem, svobodnem, lahkem in prijetnem življenju, kateremu bi dajala vsaj kakršnakoli luč kakršenkoli pomen.

Strašno je bilo njegovo življenje, kakor je bilo strašno vseh v njegovi okolici, a ravno to je kmalu otopilo zavest in mu prikrilo strašno vsebino njegovega obstajanja. Naj so bili še tako mučeni v njem pozivi, spremeniti vse to, spoznati kaj drugega in napraviti kaj novega, odločilnega, — v splošnem se mu je zdelo, da mora tako tudi biti, zakaj tako ne živi on sam. Koprnenje duha se je spremenilo v navado, naučilo ga je godrnjati, jeziti se, piti; in ni imel moči, da bi se zamislil, ogledal se hitreje in prišel v obup. Kakor krt, ki živi v večni temi, Anisimov je ni več videl teme, ki ga je obkrožala; mislil je, da živi boljše od mnogih, ali ne kakor krt, — on se je togotil in trpel s svojim življenjem.

Tako je bilo do tega časa, ko je nenadna svetloba vseobsega protesta in vseobsega vznemirjenosti kakor strela obsvetila zanj vse, in ga ubila kakor strela.

Anisimov se je nenadoma ustavil. Nekaj se je napelo v njem do najvišje točke in umrlo v pričakovanju. In hipoma je Anisimov razumel, da mu ni žal življenja.

"Ako zopet v tako življenje, — tedaj raje smrt! ... In tedaj ni v smrti ničesar groznega, temveč nasprotno, ona je potrebna, nujna, kot naraven izhod ... Bodi prokleto, tako življenje!" je pomislil Anisimov.

In ko je pomislil tako, se je umiril, utihnil je in njegov obraz, siv in izmučen, je dobil miren, pokojen, odločen izraz, istega, s katerim je vstopil brez obotavljanja, z vso dušo, v vseokrog vzkipelo borbo.

Toda na dnu, v globini njegove duše je bolelo nekaj. To je bila topa, skeleča in skoro slišna bolest. Kakor da grize nekaj, gloda in sesa ... Anisimov je nemirno prisluhnul in

Ruska politika uničene zemlje

Na sliki vidimo dvoje nemških vojakov, ki bežita kakor blazna na varuho, ko so Rusi pognali v njihovi bližini v zrak neko oljno skladišče.

Na potu v bolnišnico

Avstralski vojaki, ki so bili ranjeni v boju z Japonci na Novi Guineji, imajo pred seboj šest dni dolgo pot skozi džunglo, preden bodo prispeli v svoj vojni lazaret.

rekel samemu sebi:

"Kaj bi še ... sem že odločil ... Ni treba misliti ... Ako bom mislil, tedaj bo zopet groza ... Raje ne misliti!"

A bol je skelela vedno močneje, dvigala se, bližala se srcu, in kakor glodajoča miš postajala vedno predznejša in glasnejša. Anisimov je hitro vstal in prišel zopet s hlastno naglico hoditi po sobi, trudeč se, da bi s koraki zaglušil to, kar se je neuklonljivo dvigalo v njem. Ali bolj je rasla, rasla ... že ni več skelela, že je trgala srce, in okrog nje je rasel silen obupen upor.

In paenkrat je planila zmagovalno na vrh in napolnila vse njegovo bistvo s tako silo, da mu je zašumelo po ušesih in ga stisnilo v prsih.

"Da, tako ..." ga je zbodla in zasklelela zopet misel. "Me ni ni žal za življenje ... boljše smrt, kakor tako življenje ... Ali zdaj pa tako življenje, in ne drugače? ... Kdo je imel pravico odreči mi tako življenje? ... Ko me je oropal takega, a ne oropal, temveč jednostavno: Njuni nenaravno glasni in napeti glasovi so porazili oba, in za trenutek je zopet nastopil molk in mir, in spet je nekaj vstalo med njima. Bil je trenutek napete tišine, in zdelo se je, da se mora vsak hip izvršiti nekaj posebnega, novega. Ta čas pa so se začeli bližajoči se koraki in glasovi. In kakor v odgovor ravno na te korake je prišel Anisimov molče in trdovratno stresati okvir. Z žepke-tanjanjem se je sesipalo steklo na tla. Vojak je nenadoma stopil korak naprej in z vso silo, ravno tako molče in trdovratno, udaril Anisimova s kopitom puške v koščena prsa.

Vroč slan val je butnil v grlo in nos Anisimovu; obrnil se je in kakor da ga hoče nekaj zažgati, razprostrl roke, zavrtel se in se sesedel težko na tla. "Kaj pa je tu, Jefimov?" je vpraševal nekdo za oknom. "Ta jetnik je silil skozi okno ..." je odgovoril vojak s tr-

Zopet je srečno prispel konvoj

V zavezniška pristanišča prihajajo vsak dan novi konvoji. Življenje mornarjeve silne mornarice je sila nevarno, saj je samo velika Britanija že izgubila 16.000 mornarice. Na sliki vidimo tipične angleške mornarje, na sredi nekoga kapitana, desni pa najmlajšega mornarja, 16 let starega George Thomasa z brezostrelno puško.

gajočim se in nekako neumevalno jočim glasom.

Nekaj črnih glav je pogledalo v sobo in dolgo nepremično strmelo v temo. Bil je povsem tiho. Anisimovu se je zdelo, da je vse to le domišljija, v glavi se mu je vrtelo s strahovito naglico in vleklo v strašnem vrtilincu s seboj tri črne, nepremične in čudnotajinstvene obrise v oknu. Potem so ti trije nenadoma izginili in ravno tisti glas je rekel močno in srdito:

"Ta bo zelo srborit, — pali mu v glavo! ... Zelo jednostavno!"

In glasovi so utihnil. Anisimov se je dvignil, pogledal z breumnimi očmi v okno in se splazil v stran. Zadnja beseda ga je strašno porazila: "Zelo jednostavno!"

In razumel je, da je to v resnici tako, — jednostavno; naj kriči kolikor hoče, naj razbija kolikor hoče, naj še tako ostro in mukotrpno spozna grozo smrti, trpljenja in to, da ima on, človek Anisimov, svoje lastno življenje, ima pravico ne umreti, ne trpeti, temveč živeti, — iz tega ne sledi ničesar. In mahoma se je zopet oglasila stara misel: "Ustrelite me!"

Sledilo je nekoliko trenutkov praznotne in mrtvega brezmišlja, a potem se je vedno jarkeje in natančneje obličilo v možganih:

"Ustrelite me ... naj delam kar koli, naj prosim kolikor koli, naj se krčim in krivim od strahu in groze, kakor tisti rokodelci, ... povedajo me h kupu tračnic, prično meriti tako mirno, kakor da jaz ne vidim tega in ne umiram od strahu."

In začutil je, da mu pričena spodnja željust tako nenavadno skakati, vedno silnejše, silnejše ... Anisimov je napravil z nečloveškim naporom poskus, da bi jo udaril, a začel se je premikati ves, drgetati z ramami, rokami, glavo, kakor da ga trese nekakšna nevidna, daljna, močna sila. Zdelo se mu je, da to ne bo prenehalo nikoli; ko pa se je nenadoma zavedel in instinktivno razumel, da se z njim vrši dolga perioda popolnega brezumja, krčča že ni bilo več a telo se mu je gibalo in drgetalo le še s komaj opaznim, neverjetno lahkim trepetom ... Zelo ga je potrolo, ker je za okonom noč že turbošno bledele, kakor v pustem jesenskem jutru. V sobi se je že vse razločilo, blede svetloba je slabo padala na stene, na tla in na njegove sivobebe roke. En trenutek se mu je zazdelo, da je vse prešlo in on da se je zbudil, nato pa je s strašno hitrostjo planila odnekod, od zunaj nekje, v dušo zavest neizogibne resničnosti in tega, da je že pozno, in zopet je zalilo dušo isto vrtajočemučee nedoumevanje in ostra potreba,

hitro, kar najbolj hitro premisliti nekaj in razjasniti ... Naenkrat se je Anisimov spomnil ubitega mašinista, hitro kakor v luči bliska, in objednem odribojoč podoba z mislimi: "ne to ... ne to ...;" nato še drugih, ki so bili padali z barikad in se valjali in zvijali po okrvavljenem snegu, potem rokodelca, zatem čr-

nega, krivonosega, dveh kratkih strelav, njih z lahkimi, trpljenjem, vzkrikom. In nenadoma gledal sredi bledega, kaosa črno gomilo ob tratičnic in ostra kolena, moleča iz kupu, mu vendar vse to? ... (Dalje prihodnji bo)

WM. J. ROGERS ZA KONGRES

Jaz se obvezujem napram predsedniku — sodeloval bom za delovanje vso podporo v prizadevanju za zgradnjo Roosevelta, da mu bo načrt za po vojno preuredbo in v pripravljanju za po vojno

KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK

Če ste res napredni, pokažite to tudi z delom. Cankarjev glasnik je napredna delovna kulturna revija za zaposlene v pouku. Priporočamo svojemu prijatelju ali znancu, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek posebej izven Clevelanda. Prisilite se! V upravnishtvu, ki bo rade volje dalo vsa pojasa Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

Naročilna nakaznica na Cankarjev Glasnik

IME: _____
NASLOV: _____
Zastopnik: _____
Plačal \$ _____ c _____ Dne _____ 19 _____

The Toonerville Trolley That Meets All The Trains

—Courtesy Bell Syndicate.